

Märjamaa Nädalaleht

KOGUKONNA TEATAJA AASTAST 1991

Nr 35 (1468)

5. oktoober 2022

Hind 0,60 eurot

TÄNA LEHES:

- Volikogu septembrikuu istung. Lk 2
- Oru 2 – kuidas edasi? Lk 3
- Mihklipäevalaats Varbolas. Lk 5
- Teenuse piirkonna põnevad puud. Lk 6
- Mõlgutused Vigala turismiobjektidel. Lk 10

Märjamaa valla meistrivõistlused ujumises on 11. oktoobril

Märjamaa Valla Spordikeskus kutsub kõiki Märjamaa aktiivseid inimesi 11. oktoobril osa võtma valla ujumise meistrivõistlustest.

Kuigi ürituse nimi on üsna uhke ja võitluslik, on tegu eelkõige iseenda proovile panekuga ja taseme testimisega. Oodatud on kõik, kes veega sõbrad ja vähegi ujumisest rõõmu tunnevad!

Tegemist on ühtlasi Märjamaa Valla Nelikürituse viimase etapiga. Ujumise meistrivõistluste raames saavad auhinnatud iga vanuseklassi kolm parimat. Nelikürituse punktiarvestusse lähevad kõik osalejad.

11. oktoobril on võistlustest osavõtjad oodatud Märjamaa ujujasse vastavalt ajakavale:

17:00 – 18:00 – stardivad vanusegrupid M/N-10 ja M/N-12

18:00 - 19:00- stardivad vanusegrupid M/N-14 ja M/N-16

19:00-20:00 stardivad täiskasvanud

Eelregistreerumine Märjamaa Valla Spordikeskuse kodulehel ja võistluse päeval Märjamaa ujujasse kohapeal.

Lähem info: www.marjamaasportikeskus.ee

Rapla maakonna meistrivõistlused ujumises toimuvad 13. oktoobril Valtu ujujasse! Lähem info Rapla Maakonna Spordiliidu kodulehelt: www.raplamsl.ee

Märjamaa Valla Spordikeskus

Vigalas meenutati Matthias Johann Eisenit

28. septembri õhtul kogunes Vana-Vigala rahvamaja juurde seltskond kultuurihuvilisi, et tähistada Vigalas Oese külas sündinud nimeka rahvaluuleteadlase Matthias Johann Eiseni 165. sünniaastapäeva. Avasõnad lausus Vana-Vigala rahvamaja juhataja Astra Põlma (pildil). Oese külast Vana-Vigalasse üle toodud Eiseni kivi kõrval leidis koha ka Märjamaa valla kauneimale külale kingitud roosiistik.

Koosviibimine jätkus rahvamajas. Kuigi juubeli puhul on kohane teha üks väike naps, piirduti teelauaga, sest M. J. Eisen oli ka karskusliikumise algataja Eestis. Maitsnud Vana-Vigala tehnika- ja teeninduskooli õpilaste valmistatud hõrke küpsed, kuulanud noorte pillimängijate Gerda Asumetsa ja Marten Kaljase pillilugusid, jõudsime Ene Raua meeleoluka ja sisutiheda ettekandeni Eiseni elust ja äärmiselt mitmekülgsest tegevusest. Mahuka rahvaluulekogumise (muistendid, vanasõnad, kõnekäänd, mõistatused) kõrval oli ta Eesti ulmekirjanduse rajaja ja rahvusliku liikumise tegelane.

Lõpuks tegime lähemat tutvust Eiseni kogutud vanasõnadega ja üritasime (enamasti tulemuseta) mõistatada ära tema mõistatusi.

Jätkugu meil ikka huvi ja tahtmist hoida elavana mälestusi kodukoha suurmeestest!

Sirje Aiaots

Kokkuvõte volikogu 27. septembri istungist

Volikogu septembrikuu istung oli tava-pärasest nädal hiljem ning koos istuti Vana-Vigala rahvamajas. Osales 17 volikogu liiget. Päevakorras oli 11 punkti. Neist kaks esimest olid informatiivsed

Esmalt tutvustasid Enefit Connect OÜ esindajad **tänavavalgustuse võimalikke uusi lahendusi** Märjamaa valla jaoks. Seejärel räägiti **Ukraina põgenikest Märjamaa valla haridusasutustes**. Põhiettekandega esines sotsiaalkomisjoni liige, Märjamaa gümnaasiumi hariduslike erivajaduste valdkonna koordineerija ning väikeklassi õpetaja Gaili Ilisson, kes lahkas teemat Märjamaa gümnaasiumi vaatevinklist. Teda täiendasid olukorragaväikekoolides volikogu liikmed Priit Kärnsa (Kivi-Vigala PK direktor) ning Anneli Ülemaante (Valgu PK õpetaja).

Volikogu kiitis heaks vallavalitsuse poolt 2022. a mais Sotsiaalkindlustusametiga **rahvusvahelise kaitse saa-**

jate vastuvõtmiseks ja neile teenuste osutamiseks sõlmitud halduslepingu.

Arengusuundi määrava punktina oli päevakorras Märjamaa valla arengukava (s.h. eelarvestrateegia) II lugemine. Pärast ettekandeid, arutelu ja küsimustele vastamist päädis see **Märjamaa valla arengukava 2018–2030 uue redaktsiooni kinnitamisega**. Määruse vastuvõtmise poolt oli 16 saadikut, 1 oli vastu.

Otsustuskorras müüakse Märjamaa alevis asuv Laanetn 16 ja Varbola külas asuv Varbola keskus 81 kinnistu. Mõlemal kinnistul asuvad garaažid. Kinnistud müüakse koos neil asuva garaažiga garaažiboksides kasutajatele, kes ostavad kinnistud kaasoandis vastavalt nende kasutuses olevatele boksidele. Laanetn 16 kinnistu hinnaks on 1000 eurot ja Varbola keskus 81 vahetab omanikku 700 euro eest. Selgituseks: kinnistutel asuvad garaažid on ehitatud nõukogude ajal ning need võeti peremehele vara-

na valla omandisse. Kasutajad olid garaažiboksides eelnevalt soetanud ning nende eest ka tasunud, kuid juriidiliselt aksepteeritavaid dokumente, mida nõuti maa erastamiseks, neil ei olnud.

Volikogu andis **valitsusele loa viia läbi hankemenetlused ja sõlmida lepingud elektrienergia ning puidupelleti ostuks 2023. aastal.**

Märjamaa Vallavalitsus sai vallavolikogult 17. mail 2022 nõusoleku osta vallavalitsusele kaks sõidukit. Tookord märgiti seletuskirjas, et kaubiku ostmisel on eeldatav kohustus kuni 35 000 eurot ning maasturi ostmisel kuni 21 000 eurot. Nüüd, kui pakkumised käes, ilmnes, et soodsaimate pakkumuste maksumus kokku on 69 868,68 eurot, millest kahe sõiduki maksumus 65 481 eurot. Ülejäänud on pakkumuste võrdlemise aluseks olev 100 000 km hooldusteenuste maksumus, mille küsimiseks tuli ettepanek majanduskomisjonist.

Kokkuvõttes ületab kahe sõiduki maksumus ettenähtud summat 9481 euro võrra ning seepärast tuli enne lepingute sõlmimist küsida luba volikogult. Volikogu **andis 14 poolthäälega (2 vastu, 1 erapooletu) loa sõidukite ostuks.**

Ettekandja ütluse peale, et hange õnnestus, märkis otsuse vastu hääletanud A. Jõessar, et ei saa lugeda õnnestunuks

hanget, mis ületab etteantud summat. Ta ei olnud rahul, et ajal, kui allasutusi manitsetakse kokkuhoiule, leiab valitsus enda tarbeks lisaraha.

Volikogu **muutis laste ja noorte sihtkapitali nõukogu koosseisu** – seoses Katri Buhti ametist lahkumisega otsustas vallavalitsus nimetada sihtkapitali nõukogusse vallavalitsuse uueks esindajaks Meelis Väliste. Tähelepanu – stipendiumikonkurss on käimas ning taotlus tuleb sihtkapitali nõukogule esitada hiljemalt 20. oktoobril 2022.

Ametisse kinnitati uus külavanem – alates 17. oktoobrist on Konuvere küla külavanemaks Tiit-Tambet Marrandi, kelle volitused kehtivad kuni 16. oktoobrini 2025.

Volikogu hariduskomisjoni koosseisus tehti kaks muudatust – komisjoni koosseisust arvati välja Ruth Lipus, kes oli selleks ise soovi avaldanud ja ametist lahkunud Katri Buhti asemel arvati komisjoni koosseisu vallavalitsuse esindajana Meelis Välist. Komisjon jätkab senise kümne liikme asemel üheksaliikmelisena.

Informatsioonipunktis jagus teemasid energiakriisist kultuurini. Nii need veidi enam kui kolm tundi möödusid. Järgmine korraline istung on 18. oktoobril.

Janika Liländer

PILTUUDIS

1. oktoobri kuldsel sügispäeval said Vana-Vigala rahvamajas kokku Märjamaa valla väärivad. Vigala Osavalla ja Märjamaa Vallavalitsuse toel oli eakate päevaks ja rahvusvaheliseks muusikapäevaks kohale kutsutud lustakas, ent samas stiilne Lavassaare trio, seekord siis nelja mehega.

Tutvuti erinevate pilli- ja inimhääle helidega, meenutati vanu viise ning esitati muusikapäevale kohaseid küsimusi. Pidukujunes väga meeleolukaks ja viimaste lugude ajal läks isegi tantsuks!

Tekst ja foto: Astra Põlma

ENNI KOHVIKU SÜNNIPÄEV

REEDEL, 7.10.22
KELL 20

Laval Raplamaa legendaarne ansambel

SPIDO

Pilet 15,-

Oru 2 – kuidas edasi?

Pärast Oru 2 maja teemalist rahvakoosolekut on keskvaljakul asuv „Valge maja“ saanud aktiivselt kajastust nii kohapeal kui maakonnalehes ja Tre Raadios. Vallavalitsus omalt poolt on koos kinnisvaraarendajate ja projektee-rijatega külastanud hoonet, et hinnata selle praegust seisukorda ja seada mõtteid tulevikuks.

20. septembril toimunud ringkäigu järel hindasid nii kinnisvaraarendaja kui projektee-rija hoone taastamist praegusele kujule kõige kallimaks ja tulevase ekspluatatsioonikuludid arvestades ebamõistlikuks variantiks. Samas hinnati, et sellel kohal oleks korralik esindushoone vajalik ja loogiline.

Möödunud nädalal saabus vallavalitsusse Muinsuskaitseametist teade, et ametile on tehtud ettepanek tunnistada Oru 2 asuv hoone kultuurimälestiseks. Vallavalitsuselt oodatakse arvamust sellele ettepanekule 14. oktoobriks.

Kultuurimälestise mõiste tuleb muinsuskaitseadusest. Kultuurimälestisteks on kõik objektid, mis muinsuskaitseaduse alusel on mälestiseks tunnistatud. Lühendatult nimetatakse neid lihtsalt mälestisteks. Muinsuskaitseamet on kohustatud pidama mälestiste registrit (<https://register.muinas.ee/>). Näiteks Märjamaa ja Vigala mälestised on nähtavad <https://marjamaa.ee/kultuurimalestised1>.

Kui Muinsuskaitseamet hoone mälestiseks tunnistab, siis vähendaks see tunduvalt võimalusi, et Oru 2 lugu ükskord positiivse lahenduse saaks. Vähemalt pikendaks see kogu protsessi teadmata ajaks, halvemal juhul ootaks seda hoonet alevi asuva nn vene kiriku, kaitseliidu maja ja mõne muu pikalt kasutuseta jäänud objekti saatus.

Arutelud Oru 2 hoone teemal jätkuvad.

Foto: Reet Saar

Miks ma nii arvan? Hoone mälestisena arvele võtmine tähendab seda, et selle hoone restaureerimisele rakenduvad piirangud, mis tunduvalt vähendavad huvi hoone korda tegemiseks ja kasutusele võtuks. Seadusega saab panna küll piiranguid maja ümberehitamisele, aga ei saa kohustada hoonet restaureerima. Olen seda ka varem Märjamaa Nädalalehes kirjutanud, et hoone päästab ainult tema kasutusele võtmine. Selleks tuleb tekitada huvi nii arendajates kui võimalikes tulevastes rentnikes. Piirangud ja väga kallis arendus seda huvi pigem pärsivad.

Need, kes soovivad hoonet näha ajaloolise mälestusmärgina, võiksid näiteks tutvuda Saku valla kultuurikeskuse (<https://saku.edu.ee/>) ja vallamajaga (vt Google pildiotting). Mõlemad hooned on n-ö ajaloost ja väärtuslikud, aga kumbki pole läbinisti endine. Kunagine ENSV Maaviljeluse Instituudi esinduslik sammas- tega hoone on väliselt restaureeritud endisele kujule, aga sisu on kaasaegsele haridusasutusele kohaselt innovatiivne, ruumilahenduses on arvestatud energiakuludega ja tänapäevase kooli nõuetega. Hoones on peale kultuurikeskuse ka gümnaasium ja raamatukogu.

Keset Sakut asuv kunagine eriprojekti järgi valminud põllumajandustehnika näitus- semaja oli oma pilku püüdva arhitektuuriga oma aja (valmis 1968) esindushooneid, mida välisriikide riigipeade- legi näidati. See hoone lam-

mutati vundamendini maha ja asemele ehitati välisuselt samasugune, aga kaasaegsete materjalidega ja büroohoonele sobiva ruumilahendusega, mis loomulikult arvestab tänapäevasele ehitisele kehtestatud normide ja nõuetega. Nüüd asub hoones vallamaja ja Talupidajate Keskliit. Analoogseid näiteid leiab Eestimaa teisigi. Teoks sai see seetõttu, et hoonete rekonstrueerimisele ei olnud kehtestatud seadusest tulenevaid piiranguid.

Märjamaa Vallavalitsusel on kavas järgnevatel nädalatel jätkata Oru 2 hoone ja alevi keskvaljaku kujundamise teemaliste arutelude ja kohtumistega. Nende hulka mahub ka kohtumine Eesti Arhitektide Liidu esindajatega 17. oktoobril.

**Abivallavanem
Villu Karu**

Rahvamajade päev HAIMRE rahvamajas

22 OKTOOBER
KELL 11:00

**TULE VESTLEMA,
VANU AEGU
MEENUTAMA JA
TAIDLEJATELE
KAASA ELAMA!**

12:00 AVATUD TANTSU-,
LAULU-, LÕÖTSPILLI JA
NÄITERINGIDE
PROOVID

14:00 TAIDLEJATE KONTSERT

KODUKOHVIK
arveldamine
sularahas

Aktiivsed inimesed on õnnelikumad

Seni suurimast Eesti liikumisuuringust selgub, et aktiivne eluviis toetab märkimisväärselt vaimset tervist ja heaolu. Samas kinnitab uuring murettekitavat tõsiasja, et üle poole nii täiskasvanutest kui ka lastest liigub endiselt liiga vähe.

Uuringust selgub, et mitteaktiivsed ja väheaktiivsed on 57 protsenti õpilastest, täiskasvanutest 58 protsenti.

Maailma Terviseorganisatsiooni suuniste kohaselt peaksid lapsed liikuma päevas keskmiselt vähemalt 60 minutit, täiskasvanud nädalas vähemalt 2,5 tundi keskmise intensiivsusega või 75 minutit kõrge intensiivsusega.

Järsk murrang liikumisaktiivsuse vähenemise suunas toimub teises koo-

liastmes ehk 4.–6. klassis. Kui koolieas liiguvad rohkem tüdrukud, siis täiseas on aktiivsemad mehed. Laste liikumisaktiivsus on nädalavahetusel märkimisväärselt madalam kui nädala sees.

„Eesti vajab liikumispöoret – süsteemset liikumisharjumuste muutmist, et kogu Eesti liiguks. Piisav liikumine on üks lihtsamaid, efektiivsemaid ja odavamaid tervelt elamise viise. Uuringust näeme, et enamikul täiskasvanutest pole tegelikult piisavaks liikumiseks takistusi – sagedasim põhjus on motivatsioonipuudus. Selleks, et liikumisaktiivsuse edendamisel päriselt tulemusi saavutada, on tähtis eri valdkondade tugev koostöö ja panus,“ rääkis kultuuriminister Piret Hartman.

Uuringu kohaselt pole veerandil Eesti elanikkonnast olnud kunagi sportlikku

hobi. Samas näitavad tulemused, et sportliku hobi olemasolu loob suuremat rahulolu nii oma tervise kui ka eluga üldiselt – nii aktiivsed lapsed kui ka täiskasvanud on õnnelikumad, rõõmsameelsemad, kaatsatumad ja vähem endasse tõmbunud.

„Liikumisvõimalused peavad olema head, kättesaadavad ja igapäevaeluga lihtsasti ühilduvad. Seega on olulised nii heas korras sporditaristu ja tervisespordikeskused kui ka motiveeritud ja väärikselt tasustatud treenerid, kes juhendavad noori rohkem liikuma. Laste liikumisharjumuste kujundamisel on määrav roll ka lapsevanematel, kes laovad vundamenti elukestvatele harjumustele. Uuring näitab, et üheks suureks probleemiks on näiteks laste liigne autoga sõidutamine,“ lisas kultuuriminister.

Lisaks vaatles uuring kehalise kasvatusetunde rolli elukestva liikumisharjumuste kujundamisel. Uuringust selgub, et ligi 70% õpilastest ei motiveeri kehalises kasvatuses saadud kogemus vabal ajal liikuma ning ligi 80% õpilastest ei motiveeri hinne. Igale kolmandale õpilasele ei meeldi kehalise kasvatusetundi. Laste liikumisaktiivsuse tõstmiseks on lõpusirgel kehalise kasvatusetundi muutmine liikumisõpetuseks.

Ees on liikumisaasta

Liikumisharrastuse propageerimiseks on kultuuriministeerium kuulutanud 2023. aasta liikumise teema-aastaks, mida viib ellu Eesti Olümpiakomitee. Ka liikumise teema-aasta püüab tähelepanu pöörata eri sihtrühmadele, et muuta liikumine kõigi jaoks iga päev loomulikuks elu osaks.

Liikumisuuringus vaadeldi 7–17-aastaste noorte ja 18–75-aastaste täiskasvanute liikumist ning selle soodustajaid ja takistajaid, noorte liikumiskoormust mõõdeti ka liikumisanduritega. Uuriti inimeste töist ja olmeliikumist, liikumisega seotud motivatsiooni ja hoiakuid ning istumise osakaalu. Samuti vaadeldi inimeste vaimse tervise ja tajutud rahulolu seost liikumisega. Uuringu kokkuvõtetega saab lähemalt tutvuda kultuuriministeeriumi kodulehel.

Uuringu viis kultuuriministeeriumi tellimisel läbi Turu-uuringute AS koostöös Ühendusega Sport Kõigile, Tallinna Ülikooli ning Tartu Ülikooliga.

Liisa Johanna Lukk

RAHVAMATK
MÄRJAMAA MÄGER
2022
8. oktoobril 2022

Juba viiendat korda on igas eas liikumissõbrad oodatud ennast proovile panema ja kõndima läbi Märjamaa Mägra (~17 km) raja. Võimalik on ka rajalt varem lahkuda läbides Väikese Mägra (~7 km) raja, aga sel aastal soovitame tungivalt valida pikem rada. Aega on, kõik jõuavad. Rada kulgeb Märjamaalt mööda raudteetammi Põrgupõhja punkri juurde Tiduveres. Finišist tuuakse osalejad veoautoga tagasi Märjamaale. Ka need, kel jaks rajal lõpeb, korjatakse auto peale. Sel korral ilmestavad rada ka põnevad tegevuspunktid.

Tagamine:
Iga osaleja vastutab oma tervise eest ise.
Lõpetajaid ootab finišis väike eine.

Võta kaasa:
Juua, natuke magusat, pere ja sõbrad ning soovi korral käimiskepid.

Osalemine on kõigile tasuta!

Eelregistreerimine: 5. oktoobrini aadressil marjamaamager@gmail.com.
Eelregistreerimine on väga soovitatav, aga registreerida saab ka kohapeal.

Rahvamatkale on jõudu andnud Märjamaa valla mittetulundusliku tegevuse toetus.

Ajakava:
10.00-11.00 Mandaat ja start rajale Märjamaa noortekeskuse ees
~12.00-17.00 Rajalt naasmine Põrgupõhja punkri juures
Jooksvalt tagasisõit Märjamaale.

Suure südamega korraldatud väike laot Varbola aedkoolis

Väikese kogukonna elu meenutab mõneti kalapüüki, kus tüüne veepinna all ei tundu justkui midagi toimuvat. Seda enam torkavad silma need päevad, mil õhupallid posti külge seotakse, parkimisplats autodega täitub ning sagiv rahvahulk annab ka juhuslikele möödujale märku, et see vaikus võib vaid näiline olla.

Üks selline päev oli kolmapäev, 28. oktoober, mil Varbola lasteaed-alkool pidas järjekordset mihkkipäeva laota. Juba traditsiooniks saanud üritus pidi küll viiruse tõttu kaks aastat oma järke ootama, kuid seda enam oli tunda õhinat, millega selle taastoomist tervitati.

Esimesed uudised laada kohta jõudsid meie koju lapse suu kaudu, kes ükspäev küsima hakkas, kas me sel aastal ikka piisavalt palju moosi keetnud oleme ja millest me veel moosi teha võiks.

Uurides selle uue huvi tagamaid, tuli vastuseks: „Kui me palju moosi teeme, siis müüme selle maha ja saame rikkaks!“ Ja rikkaks saada Varbola lasteaia Õnneseente rühma lapsed tahtsid, et kasutada teenitud raha ühisteks väljasõitudeks.

Terve septembrikuu tuli lasteaiast pilte ja sõnumeid, kuidas väikesed õnneseened hakkisid ja hekseldasid, nüsisid ja nosisid, viilutasid ja siilutasid. Purki pugesis nii peet kui kõrvits, moosiks sai kõik alates õuntest ja kreekidest kuni suvikõrvitsani välja. Rühma moosiriul hakkas lausa looka vajuma.

Kuid need polnud ainult väikesed kodanikud, kes saabuva ürituse eel elevusest elavnesid. Mitmed lapsevanemad leidsid endas entusiasmi päris oma müügiletidega välja tulla, teised andsid oma panuse rühma vanemate ühisletti ja kolmandad panustasid tänulike tarbijatena.

Nii elav pole lapsevanemate vaheline sotsiaalmee-

dia sõnumiliiklus veel kunagi olnud. Ega nii isuäratav! Üksteise järel saabusid pildid kuld kollastest vahvlitest, šokolaadist nõrguvatest käsitöökommidest krõbekuldsete küpsisekuhjadeni. Südameid ja püstiseid pöidlaid lendas kommentaarides rohkem kui hanesid sügisrändel, läbi sai arutatud kõik detailid laudlinadest hinnasiltideni. Ja siis oli see päev käes!

28. september, nii ilus ja päikseline, kui sellisest kuu-päevast meie laiuskraadil loota võib. Inimeste vahel koogikandikuga laveerides ja laudade hulgast enda oma otsides tahtsid silmad vägisi laiali joosta. Kuigi müügiletide ja inimeste rohkus oli ehk mõneti tagasihoidlikum kui näiteks Türi lillelaadal, tundus kõik vahetult kohalik, aus ja huvitav.

Pole vaja vist lisada, et kõht läks ühe hetkega tühjaks. Oli selle põhjuseks siis tuttava hääle ja ühe kasvava intensiivsusega hõigutud „Emme! EMME! EMMMEEE!“, aga kõige silmatorkavam oli Õnneseente lett, kus väikesed asjapulgad olid sama uhkelt üles rivistatud kui moosipurgid leti peal. Kuu aega ettevalmistusi oli viimaks eesmärgi täitmas ja raha võis voolama hakata.

Kuid ega asi siis moosidega piirdunud. Nagu esmamulje lubas – leida võiks kõike! Nii nagu korralikul laadal ikka, ei puudunud sealtki tordid-koogid, hoidised, ehted, aiasaadused, taimed, jäätis ega isegi suhkruvatt. Ja millised hinnad! Millal te saite viimati 25 senti eest

Õnneseente rühma müügilet. Foto aedkooli kogust

hubases koduköögis armastusega küpsetatud muffinit või juusturulli, 50 senti eest rummusat rummikooki või paari euro eest metsvaarikamoosi? Vägisi jäi mulje, et see laot oli heategevuslik igas mõttes – nii eesmärgi kui ostjate rahakotte silmas pidades. Ja ega piir ostjate ja müüjate vahel ju teab mis selge olnudki. Nii nagu ma ise enda käest asju ostsin, nii leidsid ka üritusest osa saama kutsutud vanavanemad end ootamatult hoopis leti taga müüja rollis. Sest selline see kogukonna elu ongi – sõnasta-

tud on eesmärk, mitte vahendid; tegevus, mitte rollid.

Mis eesmärgid kellelgi olid ja kui hästi need täitusid, teab igaüks ise, ent toreda õhtupooliku ja rõõmu koostegemisest said igal juhul kõik.

Väikesed Õnneseened said teenitud raha eest ka juba Tallinna maratoni lastejooksul osaleda. Kes ütles, et moosid ei või tervisele kasulikud olla?!

Varbola aedkooli Õnneseente rühma lapsevanem Hetti Meltsas

SELTSKONNATANTSU
ALGKURSUS

Märjamaa Rahvamajas
Pühapäeviti, alates
9.oktoobrist
16.00-17.00

TREENER: ALARI LIIV

HIND: 15€ paar/kord
Olete Oodatud!

Info ja registreerimine:
5259332
IG/FB #tantsukoolmustang

Teenuse piirkonna põnevatest puudest

Märjamaa Nädalalehes 17. augustil 2022 ilmunud Sulev Järve artikkel Märjamaa valla võimsamatest tammedest tekitas huvi uurida, milliseid põlispuid või kunagi varem looduskaitse alla võetud puid lisaks Teenuse märkimisväärsetele tammedele meie siinsetes küldes veel on.

Sulev Järve abiga leidsime viited kolmele põlispuude asukohale Teenuse küla lähiumbruses, millest kahega oleme viimastel aastatel kogukonna raamatu koostamise taustal korraldatud ühismatkade käigus tutvumas käinud. Kolmanda otsis allakirjutanu omal käel nüüd septembris ise üles. Lisaks on meil muidugi Budbergi ristiga mänd.

1. Hiimetsa hiiesalu. Rahvapärimuse koguja J. Jungi III pühapaikasid käsitlev ülevaade kirjutab nii: „Hiiesalu olnud (T) Eenuse vallas Urevere külas Hiimetsa talu karjamaal, kus palumas käidud.” Jung viitab esimese Eesti Vabariigi eelselt kogutud kohapärimusele ning info allikatena mainib A. Suurkaske ja H. Laipmanni Vigalast. Hiimetsa talu enam alles ei ole, ei ole ka kahjuks ammu enam seda hiiesalu, aga üks suur tamm seisab tänaseni Hiimetsa talu koha peal keset põldusid. Külastasime seda kohta 2020. aasta suvel, mil sai tehtud ka foto.

1937. aastal välja antud Riigi Teatajas on viide Looduskaitse nõukogu otsusele, millega võetakse kaitse alla üksikuid puid ja rändrahnusid. Selle otsusega võetakse kaitse alla meie piirkonnast Niinema niinepuu ja „Salatsi künnapad“ ehk kolm künnapuud Vaikna vallas, Jõeääre külas (tänapäevast Kastja küla Lääne-Nigula vallas).

2. Niinema niinepuu (pärn). Puu asub tänases Lääne-Nigula vallas, vaid paarsada meetrit Märjamaa valla piirist. Teenuse piirkonna inimesed, kel tihti ka Kullamaale asja, teavad seda Niinema ohvripärna nime all. Puu asub Teenuselt nappi 3–4 kilomeetri kaugusel Silla-Jädivere tee ääres Niinema talust üle tänase maantee. 17. augustil 2022, kui tegime matka Sassi-Jaani talukohale, põikasime matka lõpus ka ohvripärna vaatama.

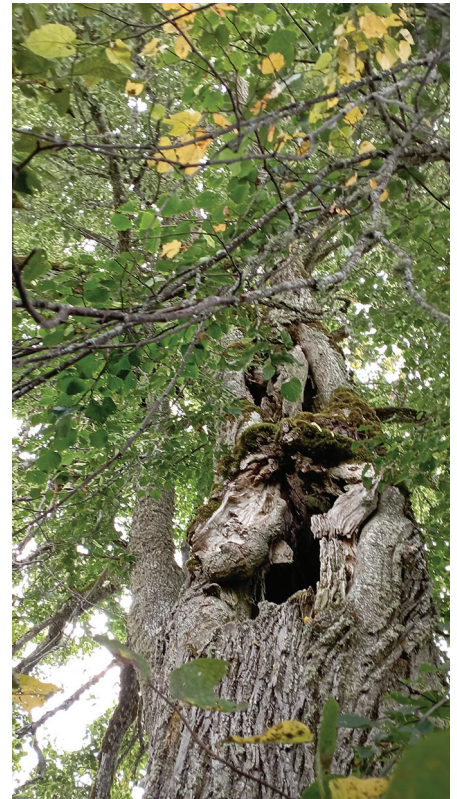
Hiimetsa tall 2021.
Fotod: Maris Leemets

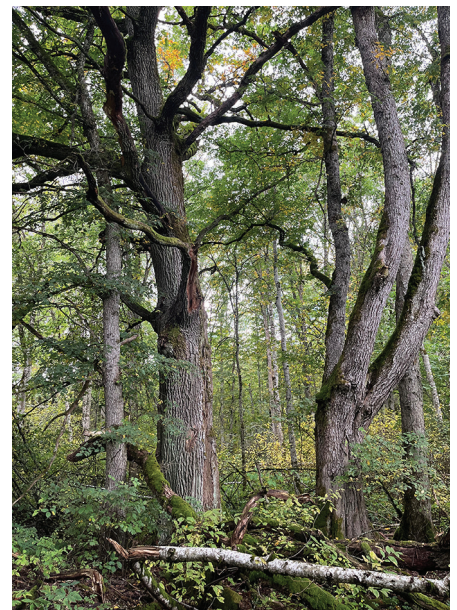
Budbergi mänd ristiga

3. Salatsi künnapuud asuvad endise Jõeääre küla Polli talu maadel, Teenuse-Altküla teel. 1937. aastal selgitab Looduskaitse nõukogu otsus asukohta nii: „Polli talu Salatsi-oja põllu serval, Teenuse jõe ääres umbes 75 m jõe paremast kaldast”. Tuligi ette võtta väike matk Polli talu maadele, kust leidsin ka kirjeldustele vastavad künnapuud. Samuti leidsin loodusest võimaliku Salatsi oja asukoha, mida tänastelt kaartidelt küll ei leia (Nõukogude-aegse maaparanduse käigus kogu piirkond kraavitatud).

4. Budbergi ristiga mänd. Teenuselt Vana-Vigalasse viiva tee ääres on üks mänd, millesse on lõigatud rist ja mida kutsutakse Budbergi ristiga männiks. 1907. aasta 17. veebruaril revolvriga tapetud Võhma-Vanamõisa parishärra, kes täitis sel ajal ka Vana-Vigala mõisa ülemvalitseja kohuseid, oli Vana-Vigalast suu-

Hiiepärn 2022.
Foto: Sirje Liiva

Polli Salatsi-oja äärsed künnapuud (2 ja 3).

re rahasummaga Risti jaama poole teel olnud. Teda rünnati ettevalmistatult ning tapeti. Et liikusid jutud, et just temast oli saamas Eestimaa kubermangu järgmine tsiiviilkuberner, keerutati tema surma ümber poliitilist tolmu kõvasti üles. Surma uurimise kulgu sai jälgida ajalehtedes, millest on põnevalt kirjutatud Ludvig Mei 1986. aastal avaldatud raamatus „Tagaäe-

Külakoosolekul räägiti teedest ja turvalisusest

Septembri viimase päeva õhtuks olid Teenuse, Luiste ja Urevere külalanelikud kutsutud kolme küla ühisele koosolekule Teenuse mõisa. Koosoleku külaliseks oli palutud valla teedespetsialist Annika Urbel, kes tegi sisuka ettekande Märjamaa valla teehoiu hetkeseisust ja väljakutsetest.

Ettekandele järgnenud elavas diskussioonis keskendusid küsimused meie piirkonna kruusateede hooldusele ja töö kvaliteedi tagamisele. Vallas vajavad paljud teed tähelepanu. Olemasoleva eelarve piires ei saa kahjuks eeldada, et teetöödeks alati raha jagub, pidevalt tuleb seada prioriteete. Siiski: kui kevadel on teada, milliste teede olukord on talvega palju halvenenud, siis tasub otse teedespetsialistile see sisend anda, et jõuaks seda järgmist tööde planeerimisel arvesse võtta.

Talveperioodi eel on oluline, et need majapidamised, kes ei palunud eelmisel aastal lumelükkamist ja nüüd seda vajavad, annaksid vallale sellest teada hiljemalt oktoobri lõpuks. Teavitada võiksid ka need, kes sel talvel lumelükkamise teenust enam ei vaja (ei kasuta kinnistut talvel pidevalt vms).

Kohtumise lõpus andsime Annikale üle meie piirkonnas viimase aasta jooksul tekkinud mured ja tehtud ettepanekud teehoiu ja teemärgistuse osas. Ehk sobituvad mõned neist muude valla töödega meie piirkonnas ja neid saab arvesse võtta. Kindel võib aga olla selles, et huvi vallaametnike töö vastu on küldes väga suur. Loodame, et meie järgmisel kohtumisel on valla mõne teise valdkonna esindajal jälle

võimalik osaleda ja oma töövaldkonda selgitada. Täname Annikat!

Külade koosolek jätkus Teenuse, Luiste ja Urevere küla kriisiplaani põhijärelduste tutvustamisega. Kriisiplaani arutelu toimus naabrivalve Teenuse sektori koosoleku raames juulikuus. Siis tuvastasime peamised riskid, mis kaasnevad pea igasuguse kriisiga – olgu selleks äärmuslik ilmastik, maastikutulekahju või küberrünnak riigi vastu – meie piirkonnas tuleb arvestada, et kui elektrivarustus katkeb, siis seejärel paari tunni jooksul ka andmeside. On suur tõenäosus, et operatiivteenistuste abi ei pruugi olla õigeaegne, kui see on üldse kättesaadav.

Seega panime koosolekul kõigile südamele, et Naiskodukaitse poolt oleval mis.ee lehel avaldatud nimekirja kodustest seitsme päeva varudest võiks kõigil olla läbi mõeldud ja varutud, sest kriisi tingimustes tuleb ikka ise hakkama saada.

Külalanelike jaoks on kriisiplaanist tulenevate täiendavate tegevuste elluviimiseks oluline, et meil on külas kogukonnas keskus (Teenuse mõis), mida saame kasutada nii staabina kui ka äärmises hädaolukorras elanike majutuskohana. Lisaks tuvastasime kriisiplaani arutelu järgselt, et kui igaüks vastutab enda eest, siis on esmaabi ning tuleohtlikes situatsioo-

tav". Paarkümmend aastat peale tapmist kirjutas Mihkel Aitsam põhjaliku artikli 1934. aasta 18. novembri Eesti Päevalehte, et puhtaks pesta Vana-Vigala ja Velise talumeeste nimi, keda alguses tapmises süüdistati, kuigi tapmisega seotud isikud olid kõik pealinast.

Pole teada, kes ja miks Budbergi tapmise koha märgistamiseks männile risti sisse löikas, kuid koha leiab iga huviline ka täna üles. Ristipuid uurinud Marju Torp-Kõivupuu kirjutab artiklis „Ristipuid Lõuna-Eesti maastikel ja rahvapärimeses” nii: „Ligikaudu 1940ndateni oli Eestis puudesse ristide löikamise traditsioon surnu koduskäimise tõkendina kas enne või pärast kalmistult tulekut tuntud.” Samas artiklis viitab Kõivupuu Eesti Rahvaluule Arhiivi materjalile, mis kogutud Saaremaal: „Praeguse Kiirassaare küla piirkonnas Oitma põllu käänu juures olid jämedad männid, kuhu löigati riste,

mis pidid surnute hinged kinni hoidma. Kui matuserong oli mööda läinud, löikas üks matuselistest koore sisse risti. Seda kohta kardeti õudsel kombel. [---]” (RKM II 205, 384/ 9 < Tartu < Kihelkonna – M. Knaps (< kogujalt) (1965)). Ju siis taheti risti löikamisega männile olla kindlamast kindel, et Budbergi vaim enam tagasi ei tuleks.

2020. aasta vastlapäeval korraldasime ka meie Teenuse piirkonna elanikele väikese matka ristiga puud vaatama – kuigi algne puu olla tänaseks kadunud, on rist kantud üle järgmisele männile samas kohas.

Ureveres, sügaval metsa sees on meil ka riiumänd, aga see las jääb teiseks koraks.

**Teenuse, Luiste ja Urevere külavanem
Maris Leemets**

Teenuse tegemisi

9.10 kell 12: matk kolme härra piirikivi juurde Luiste külas (rattamatk Teenuselt algab 11.30 mõisa ait-kuivati eest, teised kogunevad kell 12 Luiste Kruusiaugu tee „sõidetava osa” lõpus)

15.10 kell 10: käsitöökojad üle maa. Merike Kullamaalt õpetab meile puu(ja muu)tööd

29.10 päeval: lastele ja teistele lustlikele Halloweeni pidu Teenuse mõisas

30.10 kell 16: Ceresse kontsert Teenuse mõisas

nides käitumise kursus kõigile vajalik. Loodame, et valla ja maakonna tasemel toimuvates kriisiks valmisoleku teemade aruteludel on need teemad laual ja et külakogukonnad saavad neis küsimustes ka valla toele loota.

Külalanelikega koostöös valla arengukavasse 2018–2030 tehtud ettepanekud lükkas vallavalitsus kahjuks tagasi. Vallas saadud vastuseid tutvustati koosolekul. Kõige rohkem muret tunti selle pärast, et Teenuse mõis, mis on meie kogukonna keskus, ei saa järgmistel perioodidel valla poolt tähelepanu, samas kui ka näiteks meie läbimängitud kriisiplaanist tuleneb, et hoonel on meie kogukonnale (lisaks kogukonna ühisüritustele, koolitustele ja trennidele, mis majas toimuvad) suur väärtus.

Jagame ka meie tihedat oktoobrikuu ühiste tegevuste kava. Olete ikka oodatud!

Maris Leemets

AJALOOKLUBI

Pühapäeval, 9. oktoobril 2022
kell 12.00 Lihula mõisas

KALEV JAAGO

ettekanne

Rootsiaegne Lihula

✽

Raamatumüük, vajalik sularaha!
Kõik huvilised on oodatud!
Üritus on tasuta.
Suupisted ühisele kohvilauale on teretulnud!

MTÜ Keskaegne Lihula
Vana-Läänemaa Ajaloo Selts
Toetab Läänerranna Vallavalitsus

Kiitsharakate juhtumised Ameerikas kõrvalkargaja pilgu läbi 5

Astra Põlma

Algus 7.09.2022

Asjade pakkimine võttis aega omajagu: tuli ju kogu nodi, mis kokku ostetud ja kahe nädalaga laiali laotatud, kahte kohvrissi ja seljakotti ära mahutada. Meie pererahvas tegi meile ka kingituse – mormooni piibli koos pühenduse ja laste tänukirjadega, kõik puha eesti keeles. Lisaks kujuke, mägede kaelakee ja sõnumiga Bee (kohaliku linnakese sümbol mesilane) Happy köögirätt.

Lahkumine majutuskoolest oli varahommikul. Pisut õõvastava tunde jättis sõit läbi inimtühja maa, linnad tuledes, kuid vaiksed. Mitmerealisel maanteel tuli vastu vaid mõni üksik sõiduauto. Olime lubatud kellajaks kohal. Saatjateks pered koos lastega, tänulauluks taas „Kungla rahvas“, ja olime valmis minema.

Bussis selgub, et ka Havaii tantsijad tulevad meiega ning neid ikka andis oodata. Lennujaama jõudsime õigeaegselt, saime *chek-ini* läbitud ja üheksast pidi väljuma lend. See lükati edasi kaheteistkümneks ja peagi selgus, et me ei lendagi. Ootasime poolunistena lennujaamas tunde, uurides ja pabistades, mis meist edasi saab. Meie probleemiga tegeldi ja peagi pidid saama lennule esimesed inimesed, imelikul kombel just need, kes Eestisse maha jäid.

Ivika Priidel, kes meil asjaajaja ja tõlgi rasket koormat kandis, püüdis olla resoluutne – et lahkume kõik koos ja mingit grupi poolitamist ei tule. Lõpuks anti meile 12-dollarilised vautšerid lõunasöögiks ja lubati minna äärelinna hotelli puhkama, et siis järgmisel hommikul värskena Alaska kaudu Soome saada. Meie õnneks või siis kahjuks selgus, et pingviinid jäävad seekord siiski nägemata. Saime järg-

Utah folkloorifestivalil World Folkfest tehtud folklooriseltsi Kiitsharakad paraadpilt.

Marten Kaljas USAs võõrustajate juures pilli proovimas.

misel päeval Alaska Airline'i lennuga Seattle'i lennujaama. Seal kulus ootamiseks jälle palju tunde. Kui kella neljast Finairi kassasse läksime, selgus, et meid ei oota seal keegi ja jälle tuli asja ajama hakata. Vaatamata sellele, et lennul oli kohti ja kassanäitsikud mõistsid meie muret, pardapileteid meile siiski ei antud. Kulustund ja kellaosutid muudkui liikusid. Lebasklesime suures lennujaamas, noored kuulasisid Leila Milleri laulu „Kodu“.

Neiud bambuspillide ja kirevate riietega Indoneesia rühmast Tim Muhibah Angklung.

Liina ja Andres Kikas Lakota Nation indiaanihõimu lastega Word Folkfesti esinemispaigas The Arts Park.

Just sellel seltskonnal õnnestus seigelda Ameerikas põhjalikult ning külastada ka Chikagot.

Word Folkfesti esinemispaik The Arts Park.

Tagasiteel tuli lennujaamades üksjagu oodata.

Meie probleemiga tegeldi, aga aeg kulus ja lennuaeg lähenes. Kas tõesti jääme jälle maha? Lõpuks tulid mingid piletid ja esimesed said loa minna lennule. Kiiresti tuli asuda teele lennujaama teise otsa. Kärmed jalad viisid sihile. End lennuki toolidel sisse seades saime sõnumi: „Ärge meid oodake, läheme teise lennuga. Meid ootab hotell ja homme alustame algusest.“

Nii me siis tilkhaaval lõpuks Maarjamaale jõudsimegi, kes varem, kes hiljem, ehkki juba esimeses lennukis oluaks kohti kogu rühmale. Pagasi saime kätte reedeaks, välja arvatud Margus Kidra tuuba. See eksles mööda lennujaamu (Tuuba saabus Eestisse 27.08.22).

Sellised seiklused siis Ameerikas. On, mida meenutada ja tulevastele põlvedele

Margus Kidra jõudis koju tagasi enne, kui tema tuuba.

rääkida. Kindlasti on igal harakalinnul Ameerikas-käigust oma lugulaul, aga selline oli siis minupoolne kokkuvõte.

Isiklikult tahan tänada Kiitsharakaid, kes mind taas reisile kaasa kutsusid.

Kui see kohver saaks vaid kõnelda! Viimased kohvrid jõudsid Eestisse pea nädal hiljem.

Folklooriselt tänab toetuse eest Märjamaa Vallavalitsust, Eesti Kultuurkapitali rahvakultuuri sihtkapitali ja Raplamaa ekspertgruppi.

Kiluleib ja lahke tere mõjub igale eestlasele alati koduselt. Meeldiv üllatus lennujaamas kaaslaste poolt, kes varasema lennukiga koju jõudsid.

Fotod Kiitsharakate kogust

Seikluse on kirja pannud Astra Põlma, kes sellel reisel kroonikuna kaasa rändas ning mõne korra ka laval tantsima sattus.

Lõpp

Algaja giidi mõttemõlgutusi Vigala turismiobjektidel

Mulle kui algajale Raplamaa giidide naeratas septembrikuus õnn juhendada Vigala-mail kaht bussitait huvilisi. Esimese seltskonna moodustasid Pärnumaa Vaegkuuljate Ühingu liikmed, teise Kohila Loodushariduskeskuse loodushuvilised matkajad. Küllastades Vigala huvitavamaid turismiobjekte, tekkis mõningaid mõtteid, mida teistelegi jagada.

Esimene objekt, mida küllastasime, oli Vigala Maarja kirik. Koht, millest on rääkida palju huvitavat – kiriku tornmonumendi lugu, kuulsaima puidunikerdaja Christian Ackermanni teosed, Veljo Tormise seosed Vigala kirikuga jne. Küllastajad kiitsid kiriku värskest ja puhtust, heakorrastatud ümbrust. Oli näha, et kirikus kogu aeg midagi toimub – märgata võis ettevalmistusi kiriku 683. aastapäevaks. Eks kõige selle taga on koguduse õpetaja Kristiina Jõgi ja tema abiliste suur töö ja pühendu-

mine.

Viimase aja tuntuimaks turismiobjektiks on kujunenud Põrgupõhja Relvastatud Võitluse Liidu staabipunker. On päris kummastav mõelda sellele, et just siit metsast juhi ja koordineeriti vastupanuliikumist suurel osal Eesti territooriumist aastail 1945–1947. Jällegi üllatas reisiseltskonda heakorrastatus ja koha sage küllastatavus. Märgiti, et mujalgi on loodud selliseid metsavendade mälestamise paiku, kuid mõne aja möödudes on nad unustatud ja võssa kasvanud. Põrgupõhjal on aga iga-aastased traditsioonilised üritused 31. detsembril ja augustikuu viimasel laupäeval, lisaks sellele matkad, laagrid ja muud ettevõtmised. Vana punkrikoha korrastamise on võtnud oma südameasjaks perekond Hatto, rekonstrueeritud punkri eest hoolitseb Põrgupõhja Risti Selts.

Vana-Vigala mõis on teadantuntud huvitav külustuskoht. Imetleti korrastatud mõisat ja selle ümbrust. Mõisa omanikest Üxküllidest on ka palju põnevaid lugusid rääkida. Kiriks tordil on muidugi Pompei linna väljakaevamistelt toodud kaks marmorist barlejeefi, mis on ühed vanimad kunstimälestised Eestis. Kõige paelumaks osutusid siiski jutud kummitustest mõisas. Need osutusid nii mõjuvaks, et viimane üksinda keerdtrepi juurde jäänud tundis lausa füü-

13 veskikivi Lisette saarel.

Foto: Sirje Aiaots

siliselt, kuidas keegi seisab ta selja taga. Oleks vist aeg hakata kummitusjuttude kogumise ja avaldamise peale mõtlema.

Järgnes ringkäik mõisa pargis. Taas andis põhjust imestamiseks ja imetlemiseks pargis valitsev puhtus ja kord. Lausa imetusväärseid olid hooldatud pargiteed, mille servadki ülikorrektse viimistletud. Suur tänu pargi hooldajale Anne Künnapale suure ja südamega tehtud töö eest! Retk jätkus piki Näljamüüri, mille suurus ja ehituse lugu elavat huvi tekitas. Jõudnud lauluväljakule, paelus tähelepanu ilus hea akustikaga laululava ja hiljaaegu uuendatud pingid. Küsiti, millised üri-

tused siin suvel toimunud on. Kahjuks peale Hard Rock laagri ei tulnud midagi pähe. Pargi lõpus jõekäärus on ka palju huvitavat – Sassi kivi, jääratas asukoht, üle jõe folklooriselti Kiitsharakad poolt korrastatud hiis.

Kohila loodushuvilised soovisid küllastada ka Hirveparki. Jällegi üks tuntud ja küllastatav objekt. Kahju ainult, et kergtee rajamise käigus ei arvestatud suure turismibussi parkimise vajadusega. Leidsime siiski koha teeserval ja suundusime parki, võttes sihiks Lisette saare. Matkarada on heas seisukorras. Saarel imetlesime suuri puid ja 13 veskikivi monumenti, üht Vigala sümboliteid.

Mõlema grupi retkelised lahkusid Vigalast heade emotsioonide ja teadmiste poolest rikkamana. Endalgi oli huvitav vaadata kodust Vigalat mujalt tulnute silmade läbi. Leian, et Vigalas on palju võimalusi turistide vastuvõtuks. Vaatamata isegi sellele, et 40 inimese toitlustamist ja tualetis käimist on päris keeruline korraldada. Aga Vigalal pole viga midagi!

Sirje Aiaots

Märjamaa Taimeaed

E–R 9–18

L–P 9–15

AVATUD VEEL VIIMASEID
NÄDALAID!

Müügil suur valik kanarikke,
krüsanteeme,
valitud valik lillesibulaid,
kunstlilli ja palju muud
aiakaupa

Veel on koduaias kasvanud
köögivilja ja kartulit.
Värsket mett ja
uut küüslauku.

Tule
uudistama!

Infot saate ka Taimeaeda
lahtiolekuaegadel otse
helistades 5855 4917
ja FB-s Märjamaa Taimeaed

Vabatahtlik SELTSILINE

Kui sa tunnend, et sinul on pisut vaba aega ja süda õige koha peal, siis liitu vabatahtlike seltsiliste liikumisega! Üheskoos aitame me neid, kes tunnevad ennast üksikuna ja kes enam ise ei jakska.

Tahad vabatahtlikuna eakatele või erivajadusega täiskasvanutele seltsi pakkuda, siis võta meiega ühendust. Aili Raidma Vabatahtlike Seltsiliste koordinaator Raplamaal, tel. 5261197, email: aili.raidma@gmail.com või www.seltsilised.ee

**15.10.22
21:00**

VANA-VIGALA RAHVAMAJAS

TANTSUÕHTU

**Ervin Lillepea
ja ansambel
Kruis**

**PILET:
10.-**

**Humoorikad
vahepalad
Kadri Lillepea
Ainsalu**

**RIIETUSE STIILIKSI
PIDU MEREL!!
AVATUD PUHVET
INFO JA LAUDADE BRONEERIMINE
VANA-VIGALA RAHVAMAJAST TEL.55658763**

TÄISKASVANUD ÕPIJA NÄDALAL

**12.oktoobril
kell:17.30**

VANA-VIGALA RAHVAMAJAS

KERAAMIKARING

Tule ja tutvu meie tegemistega!
Õpinädalal osalemine TASUTA!!

**ÕPITUND 12. OKTOOBRIL
ÕPIME KOOS!**

Vaata lähemalt ja registreeri koos sõpradega andras.ee

SA Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus korraldab

ALUSTAVA ETTEVÕTJA BAASKOOLITUSE

Koolitus annab vajalikud baasteadmised oma ettevõtte alustamiseks ja oskused ettevõtlusega tegutsemiseks.

Koolituse teemad:

- strateegiline planeerimine väikeettevõttes
- turundus ja müük
- finantsjuhtimine ja -planeerimine
- juhtimine

Koolitajad on Elmo Puidet, Andres Kiviselg ja Kristo Krumm

Koolituse käigus koostab osaleja praktilise suunitlusega äriplaani ja tegevuskava.

Koolitus toimub:

18., 19., 25. ja 28. oktoobril, 1., 10., 22. ja 23. novembril
Raplas kell 9:45 -17:00.

Osalemistasu:

50 eurot (kogu programmi eest), mis on koolituse omaosalus.

Koolitusele kandideerimiseks tuleb esitada sooviavaldus, mille leiate www.raek.ee. Osalemissoov ja ankeet tuleb täita hiljemalt 16. oktoobriks.

Tähelepanu! Kohtade arv on piiratud.

Lisainfo Tatjana Jääger, tatjana@raek.ee ja tel 520 6300.

Neljapäeval, 6.oktoobril 11.00 Märjamaa sotsiaalkeskuses

ABIVAHENDIKESKUS TERESA

- * Tooted uriinipidamatusega inimestele ja nende hooldajatele
- * Müügis: täiskasvanute mähkmed, sidemed, kepid, rulaatorid, potitoolid, nahahooldusvahendid jne
- * Konsultatsioonid ja abivahendite tutvustused
- * Müük ettetellimisel liikuv@teresa.ee või telefonil 5343 9837

Soovin üürida või osta laoks sobilikku ruumi või ruume. Vajalik elektri olemasolu ning vähemalt üks suur uks, millest saaks mikrobussiga sisse sõita.

Küte pole oluline, sobib ka ilma kütteta ruum või ruumid. Suurus võiks olla 200 kuni 400 m², sõltuvalt hinnast võib ka suurem olla.

Huvipakkuv piirkond on Raplast Märjamaani või Märjamaa valla piires.

Konkreetsed pakkumised koos kontaktandmetega tuleks saata e-posti aadressile anti@goodstore.eu või helistada telefonile: 551 5399

Antud kuulutuse omanik pole kinnisvaramaakler.

Jätkusuutliku Vana-Vigala õppereis viis Põlvamaale

Jätkusuutlik Vana-Vigala korraldas septembrikuu viimastel päevadel reisi Põlvamaale. Tagasiteel põikasime läbi ka Valgamaalt. Sõitu kavandasime juba paar aastat tagasi, kuid koroonatõttu lükkus see edasi. Reisi eesmärk oli tutvuda Leader programmi, ettevõtlike ja külauelutegevustega Põlvamaal.

Sõit Põlvamaale algas Vana-Vigalast juba hommikul kell 7.30. Esimeseks külastusobjektiks oli **Karilatsi kalamajand**, mis on asutatud 1997. aastal. Peamine tegevusala on aastaringne forellikasvatus.

Järgmiseks külastuskohaks oli **Mooste mõis**. Koos giidiga tegime ringkäigu mõisa territooriumil, uudistasime tänapäevaseid tegemisi avatud töökodades.

Taevaskoja külakeskuses ootasid meid juba ees MTÜ Taevaskoja juhatuse liikmed Jaan Tobreluts ning Ivi Raudsepp. Saime teada, et Leader rahastuse abiga renoveeriti külakeskuse teisel korrusel asuvad ruumid, käsitöötuba ja abiruum ning köök. Soetati ka köögile ja käsitöötoale vajalik mööbel. Meeldiv oli kuulda, et juhatusse kuulub kahe naise kõrval lausa viis meest. Juhatuse on väga tegus.

Tutvustime teenustega, mida külakeskus pakub. MTÜ Taevaskoja pakub külakeskuse saali ja avatud tulekoja rentimise võimalust. Samuti on võimalik tellida giidi vaatamisväärsuste tutvustamiseks. Lisaks võib kasutada MTÜ-le kuuluvat savipõletusahju ja mitmesuguseid peotarkvikuid (sumokostüümid, suur telk, pingid, lauad jne). Neilt oli nii mõndagi õppida.

Enne majutuskoha minekut jõudsime veel külastada **Johannese kooli** Rosma külas. Johannese kool ja lasteaed Rosmal on 1989. aastal kodanikualgatusena rajatud üldhariduskool ja lasteaed, mis asub Eesti hariduse suurkuju Johannes Käisi sünnipaigas Põl-

va külje all Rosmal. Koolis õpib üle saja õpilase, klassid on väikesed ja kodused, lähenemine lapsekeskne. Lasteaias toimetas kolm pererühma, mis mahutavad kokku 56 last. Lapsed tulevad igapäevaselt Rosmale nii Põlvast kui ka kaugemalt. Kooli ja lasteaiapidaja on MTÜ Rosma Haridusselts, mille liikmeteks on lapsevanemad. Tegemist on Kagu-Eesti ainulaadse piirkonnaülese haridusasutusega.

Võtsime ette veel jalutuskäigu Intsikurmu metsaparki. Metsaparki teavad paljud inimesed Eestimaa ja kaugemalgi eelkõige tänu laulupeo traditsioonile. Teadupärast peeti Eestimaa esimesed laulupühad aastatel 1855 ja 1857 just Põlvas. Ka tänapäeval on Intsikurmu laululava tuntud kontserdi- ja peopaik. Laululava alla mahub ligi 3500 lauljat, murule tantsima ja pidutsema aga kõik huvilised. Ööbisime lõõtsapealinna Põlva Pesa hotellis, mis on Rohelise Võtme hotell Lõuna-Eestis. Järgmisel päeval peale hommikusööki jätkasime oma tegevust.

Päeva alustasime Krootuse külas asuva **Kõlleste Garlic OÜ** pereettevõtte külastusega. Peamisteks tegevusaladeks on neil küüslaugu ja sibula kasvatamine, nendest toodete valmistamine ning müük. Huvilistel oli võimalus kaasa osta küüslaugupulbrit, marineeritud küüslauku, küüslaugulaaste, sibulaid ja küüslauku.

Sealt edasi siirdusime **klaasikunstnik Eeva Käspéri** juurde. Eeva Käspéri firma Serene OÜ sai PRIA Leader meetme kaudu toetust uue klaasikunsti stuudiomaja ehituseks ja kahe seadme ostuks. Stuudiomaja valmis 2018 ja kunstnikul on nüüd võimalus töötada seal igapäevaselt, luues vabaloomingut ja tehes tellimustöid. Samuti korraldab ta seltskonnaüritusi (meeskonnakoolitusi), kus meisterdakse klaasist ehteid, kaunistusi jmt. Tema tehtud olid Tallinna WTA tenniseturniiri auhinnad, ta on valmista-

Ukraina presidendi Volodõmõr Zelenskõi liivakivist skulptuur.
Foto: Maie Üürike

nud Eesti filmi- ja teleauhindu, PÕFFi auhingu alates 2017. aastast jpm.

Jõudes Valgamaale, külastasime **Kääriku spordibaasi**. Praegu, 75 aastat pärast avamist, on see üks Euroopa kaasageksemaid treeningkeskusi, kus on olemas pallimängude hall ja väljakud, rannaspordi, tennise- ja jalgpalliväljakud, jõusaal, suusastaadion, väliujula jm. Pallihallis on kolm täismõõtmetes väljakuga korvpalli- ja võrkpalliplatsi. Mängida saab veel käsipalli, saalihokit ja sulgpalli. Hallis on tribüünide osa, mis mahutab 200 pealtvaatajat. Kergejõustikustaadioni ring on kaetud Conipur tartakattega, millel on 6 jooksurada (sirgetel 8 rada).

Hostellis on 150 kohta, Kääriku hotellis 140 voodikohta. 2020. aasta augustis valmis 5 võistkonnamaja. Võistkonnamajad on mõeldud sportlastele, sportlikele peredele ja sõpruskondadele. Peale selle on võimalus korraldada veel konverentse ja seminare.

Sõit jätkus Tõrva suunas.

Tõrva linna keskväljakule on loodud Ukraina toetuseks Vabaduse park, mis koosneb liivaskulptuuridest. Skulptuurid on imetlemist väärt, eriti viiemeetrine Ukraina presidenti Volodõmõr Zelenskõid kujutav liivaskulptuur.

Viimaseks külastusobjektiks oli **Taagepera loss**. Enne sinna jõudmist tegime väikese rännaku Helme koobaste juurde. Taagepera lossi LEADER projekt oli suunatud spaa väliala – välibasseini rajamiseks. Uuenenud lossikompleks on unikaalne, kuhu kuulub juugendstiilis loss, à la carte restoran, luksuslik spaa, 1930-ndate stiilis hotell ja erinevad vabaaja veetmise võimalused.

Reisiprogramm oli mitmekülgne, silmaringi avardav ja läks igati korda. Suur tänu kõigile, kes meid vastu võtsid ja tutvustasid oma tegemisi. Reis sai teoks Leader programmi projekti „Teadlik ja õppiv kogukond“ raames.

Maie Üürike

Omavalitsustöötaja tunnustuse pälvil Lea Laurits

Foto: Siim Solman

1. oktoobril on omavalitsuspäev, mida Eestis tähistakse riikliku tähtpäevana 2018. aastast. Päev varem tulid Raplamaa omavalitsuste esindajad seda tähistama Sulu külamaaja.

Päevakohase pidupäevakõne pidas ROLi juhatuse aseesimees Gert Villard. Psühholoog-koolitaja Katrin Roosileht rääkis teemal „Kuidas olla rõõmus ja enda vastu hea“. Ajugümnaastikat pakus väike viktoriin. Seejärel tunnustati nelja omavalitsustöötajat, millega kaasnes ka Rapla maakonna hõbedane vapimärk.

Märjamaa vallast pälvis tunnustuse vallavalitsuse rahandusosakonna juhataja Lea Laurits. Ta alustas tolleagse Märjamaa Alevivalitsuses raamatupidajana 1991. aasta 15. oktoobril. See oli aeg, kus kohaliku omavalitsust alles hakati üles ehitama. Endisest Rapla rajoonikeskusest anti alevivalitsusele üle kohalikud kultuuri, hariduse ja kommunaalteenuste asutused ning sotsiaalselektanne. Eesti riigis toimunud suurte ümberkorralduste tõttu

anti alevivalitsuse bilanssi suur hulk kohalikke ettevõtteid, mis hiljem erastati. Kogu selle arvepidamise juures oli abiks Lea täpsus, konkreetsus, hea ja kiire orienteerumine majandusküsimustes. Nende omaduste tõttu sai Least hiljem eelarve koostaja ning finantsjuht. Ta on olnud suunajaks valdade ühinemise juures ning osalenud uute arvestusmeetodite kasutusele võtmisel vallavalitsuse rahandusvaldkonnas. Kui kellegi kätte oma rahakotti usaldada, siis on seda Lea!

Ta on palju matkanud mägedes, jõgedel ja taigas, nii suvel kui talvel. Seal juba ilma sihikindluse, üksteise toetamise, keskendumise ega huumorimeelela läbi ei saa. Matkamist jätkab ta oma sõpradega tänaseni. Nüüd juba jalgratastel Eestimaa nautides.

Söödi torti. Meeleolu lõi pillimäng: lõõtspilli mängis Eve Burmeister, viiulit Liis Burmeister ja basskitarri Margus Kidra. Age Tekku juhtimisel tantsiti pisut.

WÄEGA WÄRGI ÕUEL,
PÄRNU MNT 59

Märjamaa OTT
16.10 kell 11-13

OOTAMAS ON PALJU KODUMAIST
KAUPA JA KIRBUKASI

Info ja registreerumine:
marjamaaott@gmail.com

Albumi valmistamise töötuba
Märjamaal Wäega pärimusmajas
6. ja 13. okt kell 18
Osalustasu kokku 25 eur
Info ja reg 56157757 ewebure@gmail.com

Pärimusmaja toimetab

Teisipäeviti kell 15 loovus- ja keraamikaring noortele
Teisipäeviti kell 18 keraamikaring täiskasvanutele (sel korral kolmapäeval)
Kolmapäeviti kell 14.30 karmoška- ja lõõtsaringid
Neljapäeviti kell 15 Maiasmokaring noortele

Järgmisi töötube juhendab käsitöömeister Piret Lehes
6.oktoober kell 18 albumi valmistamise töötuba
13.oktoober kell 18 albumi jätkamine
20.oktoober kell 18 külmpapimagnetite valmistamine
27.oktoober kell 18 Isadepäeva ootuses: parkimiskella töötuba

Karmoška- ja lõõtsaringi saab tulla uusi kooliealisi osalejaid.
Info 5615 7757 Eve

Märjamaa kinos Helk

K 5.10 kl 17.00
„APTEEKER MELCHIOR“
 EESTI ajalooline draama
 1.40 (MS –12)

K 5.10 kl 19.00
„APTEEKER MELCHIOR 2: VIIRASTUS“
 EESTI ajalooline draama
 1.30 (MS –12)

K 5.10 kl 21.00 „KALEV“
 EESTI draama-sport
 1.40 (MS –12)

N 6.10 kl 17.00 „KOMPRA“
 USA draama-thriller
 2.07 (K –14)

N 6.10 kl 19.20 „KALEV“

N 6.10 kl 21.15 „NAERATUS“
 USA õudusfilm 1.40 (K –12)

R 7.10 kl 17.00 „PROUA HARRIS LÄHEB PARIISI“
 USA draama 1.55 (L)

R 7.10 kl 19.10 „MÕJUTAJA“
 USA märulidraama-krimi
 1.30 (K –14)

R 7.10 kl 21.00
„AMSTERDAM“
 USA ajalooline draama
 2.14 (K –14)

P 9.10 kl 15.00
„MARMADUKE“
 USA kogupere joonisfilm
 1.28 (L) eesti keeles

P 9.10 kl 16.45
„AMSTERDAM“

P 9.10 kl 19.15
„PILET PARADIISI“
 USA romantiline komöödia
 1.40 (MS –12)

P 9.10 kl 21.10
„MUSTAD PRILLID“
 PRANTSUSE – ITAALIA õudus-
 põnevik-thriller 1.26 (K –12)

T 11.10 kl 17.00 „APTEEKER MELCHIOR 2: VIIRASTUS“

T 11.10 kl 19.00 „PROUA HARRIS LÄHEB PARIISI“

T 11.10 kl 21.10 „KALEV“

K 12.10 kl 17.00
„MUSTAD PRILLID“

K 12.10 kl 18.45
„AMSTERDAM“

K 12.10 kl 21.15 „MÕJUTAJA“

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha. Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvõõndis. Tel: 56 111 900

Olevi Puukool OÜ
 müüb Märjamaal
 Pärnu mnt 74 parklas
 laupäeval, 8. oktoobril-
 kell 10–13

kartulit, porgandit,
 mett ja küüslauku

Info tel 5681 7035
 FB: Märjamaa turg

Ütle naabritele ka!

Puurkaevude ja -aukude
projekteerimine,
puurimine ning
likvideerimine.
Vee- ja kanalisatsioonito-
rustike, septikive ja
süvaveepumpade
paigaldus.

Tel: 519 92 900
www.puurkaevumeistrid.ee

ANNAME SÜGISELE SÄRTSU-VARBOLA AEDKOOL OSALEB KAMPAANIAS NUTIJAHT

Üleskutse kõigile:

- Koguge kokku kodus olev üleliigne vana väikeelektronika (vanad telefonid, arvutid, tahvelarvutid, nutikellad, juhtmed, laadijad jne...) nii aitate hoida keskkonna puhtamana.
- Tooge nutipraht ära hiljemalt 15. novembriks 2022 Varbola aedkooli.
- Nutiprahi võtavad vastu rühma- ja klassiõpetajad.

Täpsema info saamiseks pöördu Varbola aedkooli koolijuhi poole telefon + 372 5091325 või direktor@varbolakool.ee

KOOLITUSÕHTU

„MIS ON SUHTEKAPITAL JA KUIDAS SEE MÕJUTAB ETTEVÕTTE KÄEKÄIKU?“

MÄRJAMAA RAAMATUKOGUS
5. OKTOOBRIKELL 18

KÕNELEB RELIGIOONIANTROPOLOOG, SAATEJUHT NING KOOLITAJA
JAANUS KANGUR
 JAANUSKANGUR.EE

Ettevõtlusnädal 2022

Marc & André
 Guess
 Gorteks
 PariPari
 Rosme
 Gisela
 Linette
 Filodoro

PESUPOOD

KAS PESUBUDUAAR VAJAB UUENDAMIST?

Ootame Teid külla meie showroomi
 Kastitee 40
 Märjamaa
 Igal laupäeval
 10.00-16.00

www.pesupood.eu

tre Raadio
RAPLAMA RAADIO

HOMMIKUPROGRAMM
E-R 7:00 - 10:00

91,3 MHz

rapla.tre.ee
rapla.tre.ee/jarelkuulamine

TAMMEKA KODUSUSHI
Tel. +372 53844459
E-post: tammekasushi@gmail.com
Address: Tamme tee 4, Märjamaa

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

 HINDPERE OPTIKA

22. november alates 10.00
MÄRJAMAA RAHVAMAJAS

Ette registreerimine
telefonil 482 0075
5656 4614

- * kuivasilmatest
- * silmarõhu mõõtmine
- * optilised päikesepriidid

 EESKÜJULIK ETTEVÕTE

Silmade kontroll 20€, prilliootjale TASUTA!

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

 HINDPERE OPTIKA

28. november alates 10.00
KIVI-VIGALA RAHVAMAJAS

Ette registreerimine
(kell 8-16)
telefonil 5323 2454

- * kuivasilmatest
- * silmarõhu mõõtmine
- * optilised päikesepriidid

 EESKÜJULIK ETTEVÕTE

Silmade kontroll 20€, prilliootjale TASUTA!

Avaldame kaastunnet
Ljudmillale kalli venna
**VLADIMIR
TŠERNÕŠEVITŠI**
surma puhul.

Töökaaslased
perearstikeskusest

*Mälestust Sa hella väärid,
väärid austust, sõnu häid,
mälestuste kauneid jälgi
meie hinge Sinust jäi.*

Mälestas head
**ALMIRE-SYLVIA
VIISMAT**

Hans Veimann

Avaldame kaastunnet
Aivarile ja Markole
kalli ema
ELJU ALEKSEJEVA
lahkumise puhul.

Endise AK Laane elanikud

Avaldame kaastunnet
Rutale isa
ARVI AALDE
surma puhul.

KÜ Laane 8

*Üks eluraamat
igaveseks sulgus.
Ees rahu, vaikus, uni pikk...*

**ALMIRE-SYLVIA
VIISMA**
27.02.1931 – 29.09.2022

Mälestame leinas ja
meenutame
tänutundega kallist naabrit.

Jane, Lisandra ja Silver

**Märjamaa
Maarja
kogudus**

Kolmapäev, 5. oktoober
18.00 Missa (Maarja kirik)

Neljapäev, 6. oktoober
7.30 Missa (Maarja kirik)

Reede, 7. oktoober
7.30 Missa (Maarja kirik)

Pühapäev, 9. oktoober
Lõikustänapüha
11.00 Missa (Maarja kirik)
11.00 Pühapäevakooli aasta
algus (Maarja kirik)

Esmaspäev, 10. oktoober
7.30 Missa (Maarja kirik)

Teisipäev, 11. oktoober
7.30 Missa (Maarja kirik)

Vigala Maarja kogudus

Armulauga jumalateenistus
pühapäeviti algusega kell 11.00

**Kullamaa Püha Johannese
kogudus**

Jumalateenistused armulauga
Kullamaa kirikus pühapäeviti
algusega kell 11.00

Mälestame naaber
**ALMIRE-SYLVIA
VIISMAT**

Perekonnad Tommingas,
Kingsepp ja Nurmik

Südamlik kaastunne
Koidulale ja Rutale, Mairele,
Raulile perekondadega
kalli
ARVI AALDE
kaotuse puhul.

Mati, Kalli ja Aita peredega

Puhka rahu,
klassiõde
AINO VELTMANN.

Kaastunne omastele.

Märjamaa Keskkooli
12. lend

88 Valder Jusilo
87 Õie Heintalu
87 Meida Drell
82 Kaljo Aasmann
81 Alma Rau
75 Silvi Kiisa
65 Ülle Siren
65 Lea Laurits

Müük koduaias Sihi tn 2
15. oktoobril kell 10-15

- Käsitöö müük - kingitused jõulukotti
- Täienda oma talvevarusid purki pandud aiasaadustega
- Soeta endale veel sel aastal mulda mõni istik või pistik

5194 6400

Aeg varuda küttepuid järgmiseks talveks!

TOORES LÖHUTUD LEHTPUU

METSAKUIIV LÖHUTUD OKASPUU

HINNAD KOKKULEPPEL

Laotud puude tarne 10 ja 15 ruumi kaupa.

tel 521 1377

www.pajakapuit.ee

TEENUSED

KORSTNAPÜHKIJA
Tel. 53330556,
korstnahooldus.ee.

Katuse-, fassaadi-, üldehitus ja viimistlustööd.
Kortermajade renoveerimine.
MTR EEH011474
Pakume erinevaid lahendusi hoonete ja majade ehitusel.
mehitus@gmail.com 53529476

Ohtlike puude langetamine.
Tel 5663 2968

KAARDID ENNUSTAVAD
Tel 900 1727, 24/7. Vaata, kes on hetkel liinil: ennustus.ee.

Võsalõikus giljotiiniga.
Tel 5645 0325

Kaks pika kogemusega ehitajat pakuvad teenust. Tel 5563 9981

Fekaalivedu, survepesu, ummistuste likvideerimine.
Tel 558 8811, www.fekto.ee

MÜÜK

Kasesalga OÜ müüb 50 cm pikust metsakuiva küttepuid.
Tellimine 5621 4963

Rapla Kütteäri

PELLETID

PUTBRIKETT

KAMINAPUUD

Vedu TASUTA!

55 636 856

kutteari.ee

Ostame metsakinnistuid (ka koos põllumaaga) ja kasvavat metsa (raieõigust)

Tel 528 4932
Riho Alavee

info@timberston.ee

Saadaval toored ja kuivanud lõhutud küttepuid: lepp, sanglepp, kask. P: 30, 33, 38, 43, 50 ja 60 cm. Vedu al 5 rm. Olemas ka 40-liitrisest võrgus, al 50 tk.
Tel 5373 7294, Kanarbiku talu

Müüa kuivi lepapuid, 60 cm.
Tel 5192 7195

Küttepuid 35 cm, männi ja kuuse metsakuiva pindadest, 85 €/m³, ise järeletulemisega, Tolli küla. Tel 5666 5495

Müüa mett, 0,5 l purk (700 g) 6.- Vajadusel toon Märjamaale.
Tel 5373 1580

OST

Ostan kasutult seisma jäänud või kiirmüügihinnaga sõidukeid. Toimivaid, avariilisi, riketega, arvelt maas, vanu ja lihtsalt kasutult seisvaid. Kohapeal kiire vormistamine ja tehing. Pakkumisi ootan seisevauto@gmail.com või 5618 8671. Järele tulen puksiiriga ja tasun sularahas. Vormistan ja arvelt maha võtan ise. Vaata lisaks www.seisevauto.ee.

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 5045 215, 5145 215, info@est-land.ee.

TÖÖRIISTAÄRI

Pärnu mnt 74

Müügil:
tööriistad,

kalastustarbed, riided, jalgrattarehvid, tarvikud, turvajalatsid, kinnitushendid, autokeemia, oksakäärid jne.

Makita

Makita tööriistad, tarvikud

Avatud T-R 8-18
L 9-15

Tel 515 0119
www.tooriistaari.ee

Ostan Märjamaal alevis või Orgital kehvas seisukorras / kapitaalremonti vajava korteri. Sobivad ka korterid, millel on võlgnevus korteriühistu ees. Pakkuda võib ka korralikumaid kiirmüügihinnaga kortereid. Sobiva pakkumise korral kiire tehing. Tel 5628 2770

Ostan vanavara, maale, klaas-, portselan- ja hõbeesemeid, münte, ordeneid, märke, postkaarte, fotosid, raamatuid, vaase jne. Raha kohe kätte.
Tel 5353 8982

LapiButiik
LAPITEHNIKA- JA ÖMBLUSTUBA

**Lapitekid, mängutekid, kotid, põlled, pajalapid, -kindad vaibad jm

**Õmbustarvikud

Pärnu mnt 67 II korrus

www.lapibutiik.ee [f lapibutiik](https://www.facebook.com/lapibutiik) tel 523 4210 T - R 10 - 17 lõuna 12 -13

Metsas näeme...!

www.metsaamet.ee

Tel. 5615 0680

Metsakinnistute ja raieõiguse ost
Metsa ülestöötamine ja vedu
info@metsaamet.ee

ISSN 2613-3253

9 772613 325016

MÄRJAMAA NÄDALALEHT
www.marjamaa.ee
Trükiarv 925 eksemplari

Märjamaa valla infoleht
Toimetus 78304 Märjamaa
Tehnika 11 tuba 7, telefon 5306 5805
Toimetaja Reet Saar
reet.saar@marjamaa.ee